

Senter for helseforskning

Eit samarbeid mellom Helse Førde og Høgskulen på Vestlandet

Del 2

Forskningsgruppeleiar: Fysisk aktivitet og folkehelse

Førsteamanuensis Eivind Aadland

Forskningsgruppe for fysisk aktivitet og folkehelse

HVL, Institutt for Idrett, Campus Sogndal

Eivind Aadland

The Sogn og Fjordane Preschool Physical Activity Study
Eivind Aadland mfl

***The Sogn og Fjordane Preschool Physical Activity Study
Follow-up 2016 - 2019***
Eivind Aadland mfl

Active Smarter Kids
Sigmund Anderssen/Geir Kåre Resaland mfl

***Active Smarter Kids
Follow-up***
Sigmund Anderssen/Geir Kåre Resaland mfl

Førde Active Transport Study
Lars bo Andersen mfl

***Frisklivssentralen
– et flerregionalt forskingsprosjekt på frisklivssentraler***
Line Oldervoll (NTNU) mfl

+++

Independent, Self-Reliant Active Elderly
Atle Hole Sæterbakken mfl

Målgruppe (2 – 100 år)
Fokus (primær, sekundær, tertiær forebygging)

Leiar for Helseatlas

Marte Bale

Nasjonalt helseatlas

Helsedata som lokalt fortrinn – «Gullet skal heim»

Forskingskompetansedagane 2017
Helse Førde

Helseatlasen ved Marte Bale

Nasjonalt helseatlasteneste

- belyse og analysere forbruk og variasjon av
helsetenester

Kunnskap om variasjon skal
nyttast i forbedringsarbeid

Velkommen til Helseatlas.no

Helseatlas.no er et verktøy for å sammenlikne bruk av helsetjenester til befolkningen i forskjellige geografiske områder.

Se video
fra lanseringen av
Norsk nyfødtsmedisinsk
helseatlas

Mer om:

- Helseatlas.no
- Atlas for nyfødtsmedisin
- Barnehelseatlas
- Atlas for dagkirurgi

Statistikkformidling ved hjelp av kart

Noen momenter man bør være
klar over

NYFØDTMEDISIN

RAPPORT

BOOMRÅDER

PASIENTUTVALG

BARNEHELSEATLAS

RAPPORT

BOOMRÅDER

PASIENTUTVALG

DAGKIRURGI

RAPPORT

BOOMRÅDER

INNGREP

HELSE VEST

HELSE FØRDE

HELSE NORD

SKDE

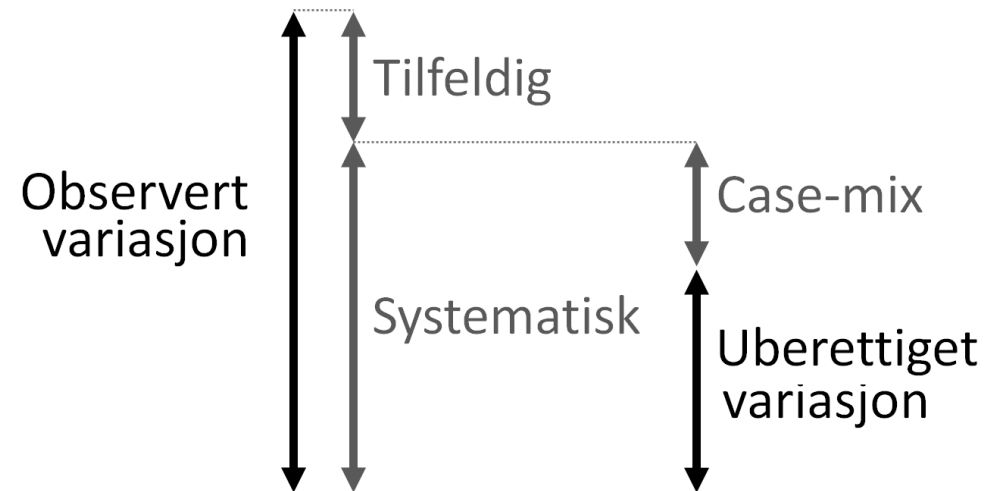

Datakjelder

- Norsk Pasientregister (NPR)
  - opplysingar om pasientar som ventar på eller har fått behandling i spesialisthelsetenesta
  - Konesjonsbelagt
  - Sekundærbruk
- SSB
- Andre nasjonale kjelder

Variasjon

- Vurdering av variasjonen mellom buområda
  - Alders- og kjønnsjusterte ratar
  - Stort nok volum
  - Vise uønska variasjon – bruk av statistiske metodar og klinisk skjønn i vurderinga

Helseatlas - emneområder

Helse Førde:

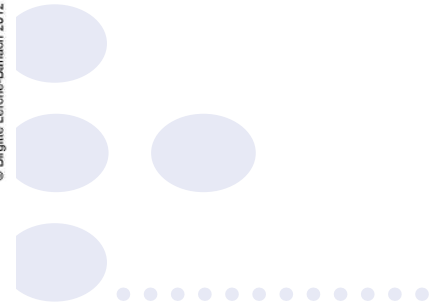
- «sentrale ortopediske tilstandar»
- «psykisk helse og somatiske helsetenester»

SKDE:

- Eldreatlas
- KOLS-atlas

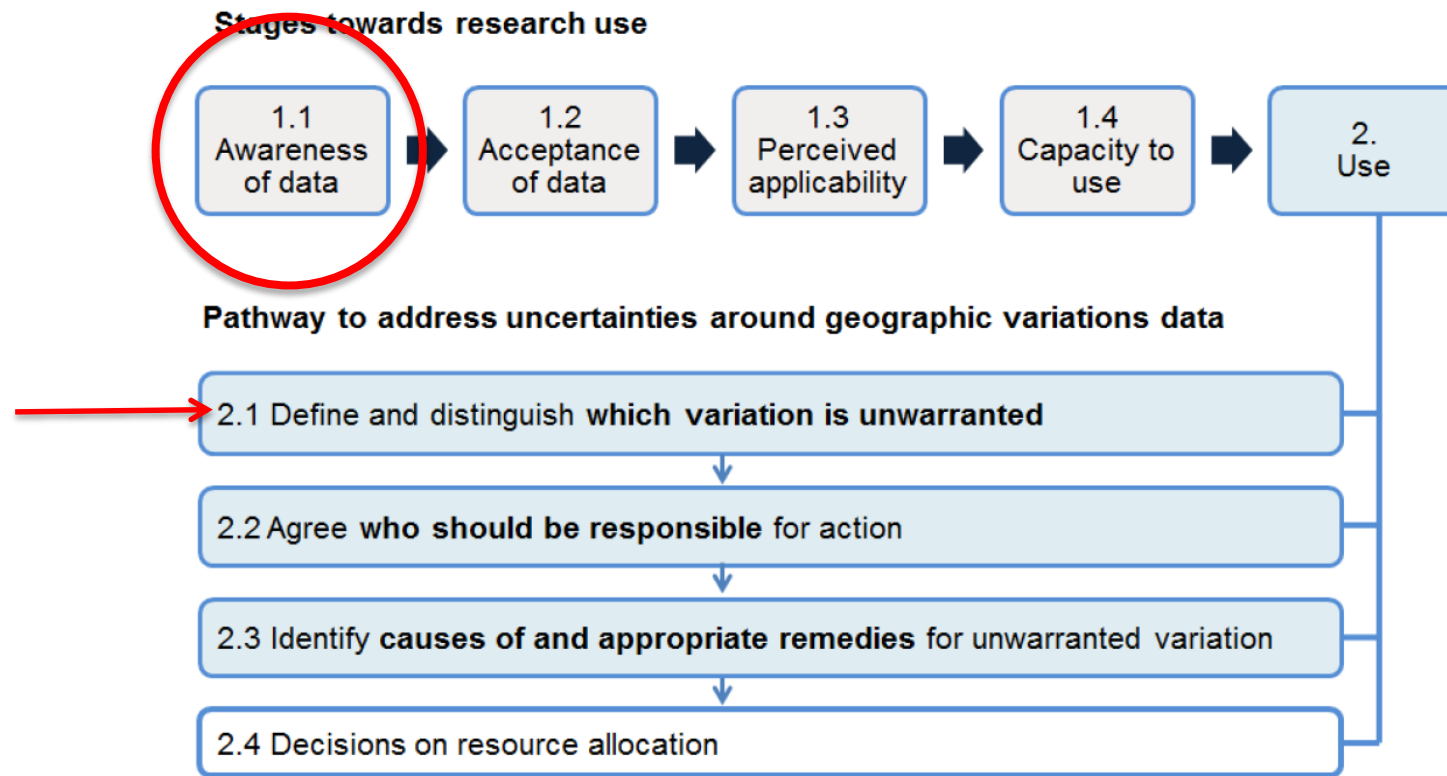

© Birgitte Lerche-Barlach 2012

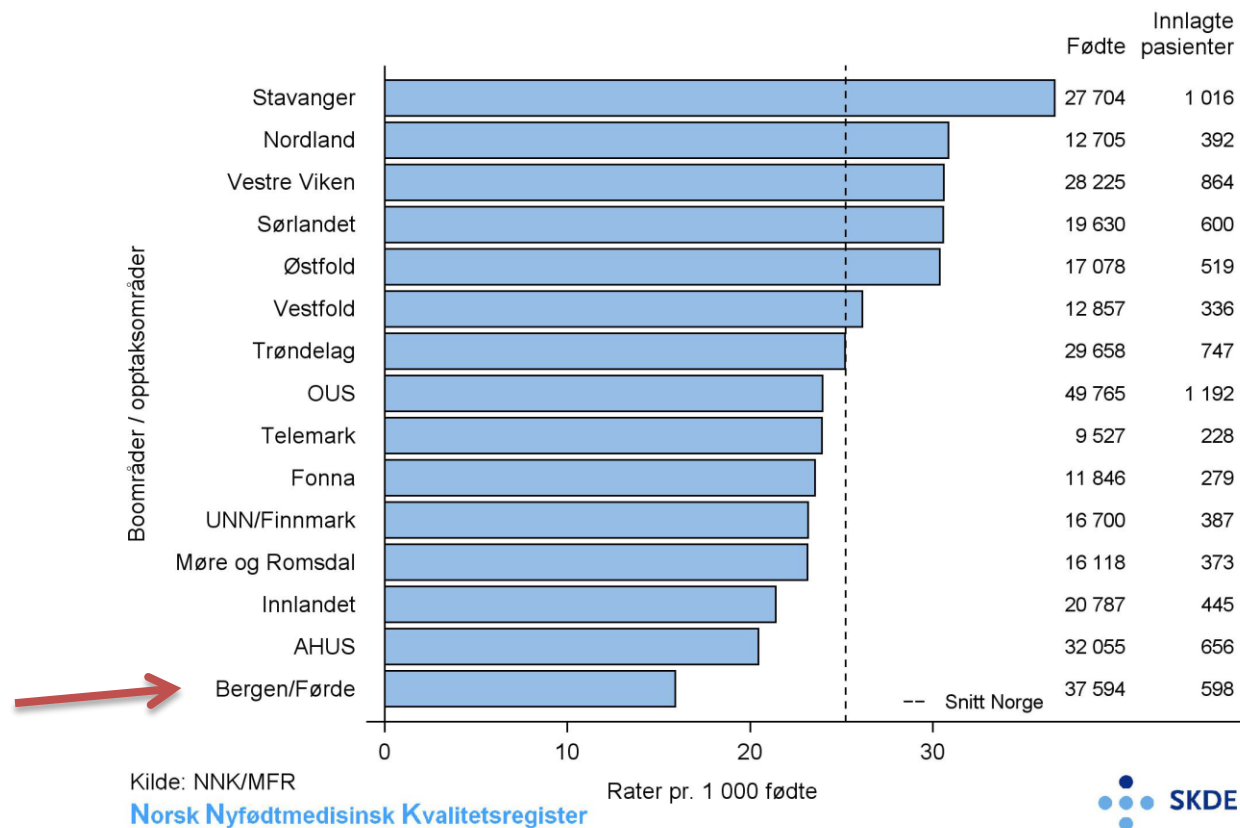
Schang L. et al. 2014

Fig. 1. A framework for moving from data on geographic variations to resource allocation decisions.

Nyføddmedisin, 2009 – 2014

Infeksjoner og antibiotikabehandling, pasientar per 1000 fødde, terminfødde

Det er 2,3 gonger så mange terminfødde born frå buområdet Stavanger, som frå Bergen/Førde, som får antibiotikabehandling

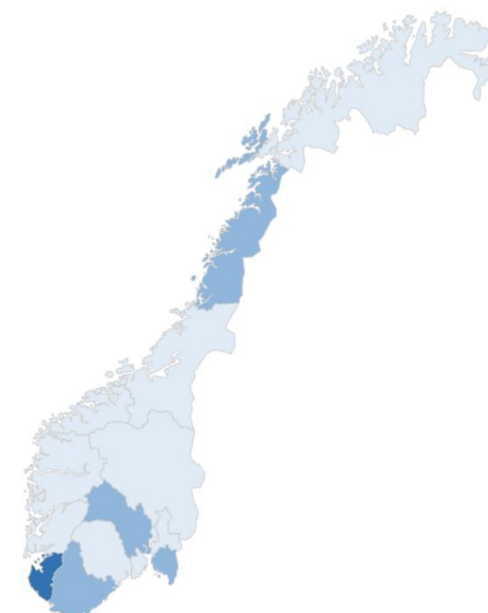
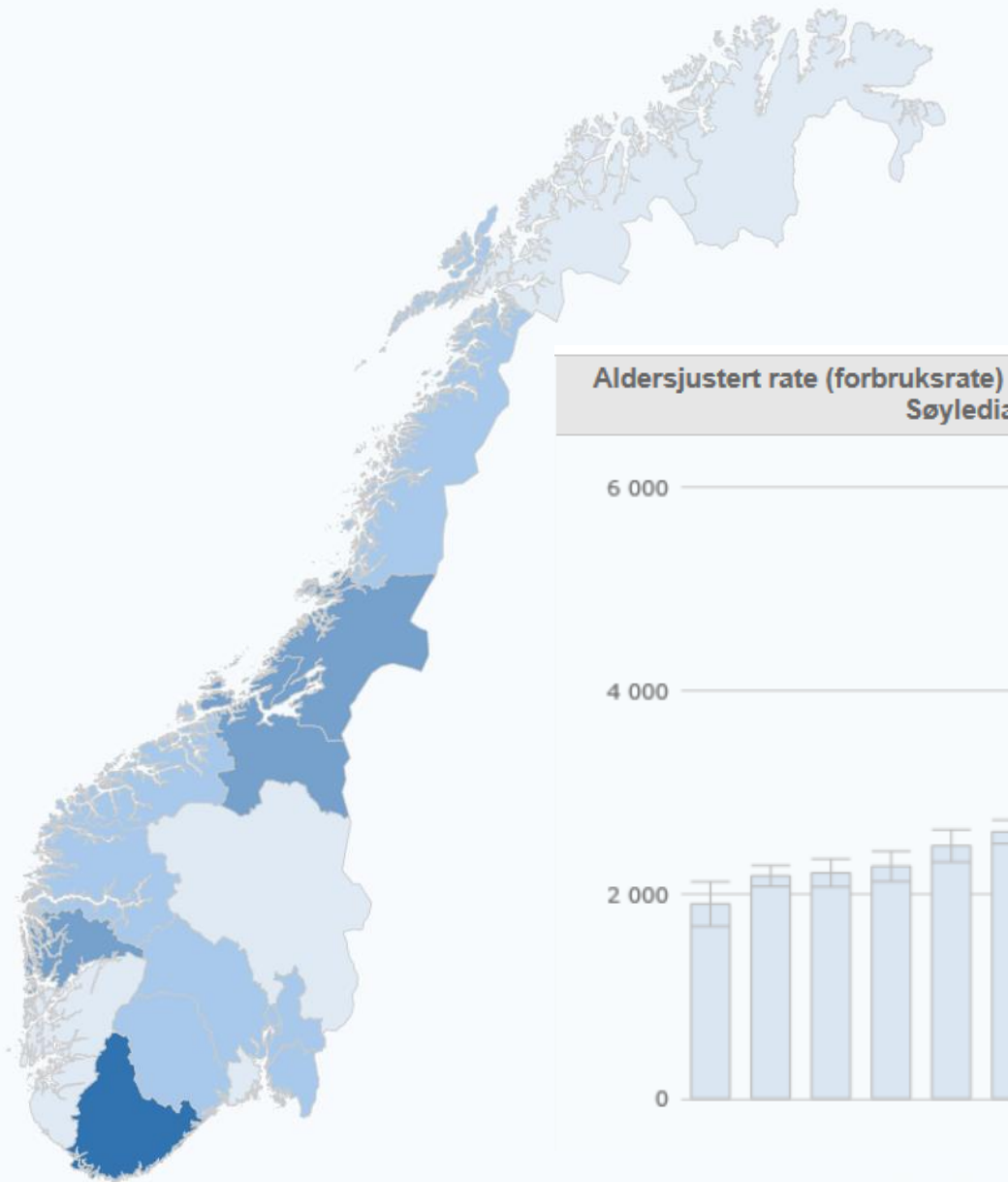
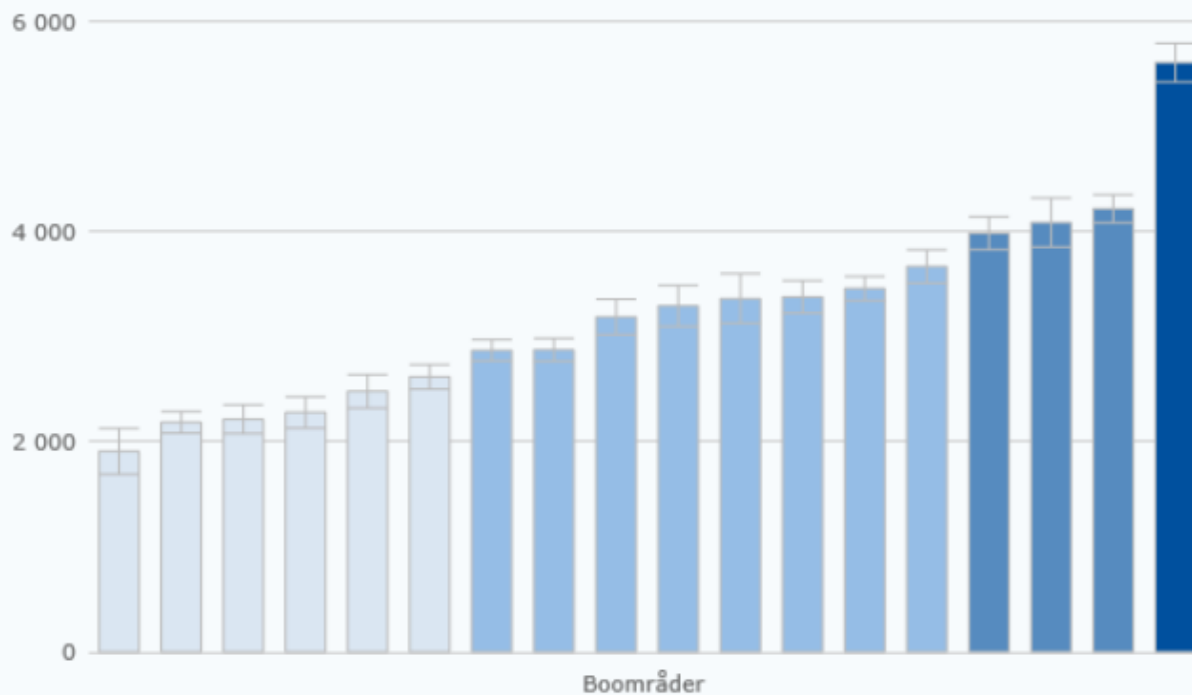

Fig.1. Antibiotikabehandling, antall pasienter pr. 1 000 fødte, gestasjonsalder 37 uker eller mer

Mage- og tarmsjukdommar,
forbruksrater: konsultasjonar
(poliklinikk/dag) per 100 000
barn 0-16 år per buområde.
FT: 2,9

Aldersjustert rate (forbruksrate) pr. 100 000 barn i alder 0-16 år. Snitt i perioden 2011-2014.
Søylediagram, med 95% konfidensintervall

Helseatlas – utgangspunkt for kvalitetsforbedring og forskning

- Oversikt over pasientane sitt forbruk – lik tilgang til helsetenester?
- Årsaker til variasjon
- Indikasjonar for behandling, utvikling av felles faglege tilrådingar
- Kva er best behandling ?
- Konsekvensar av variasjon
- Prioritering og tilbodsplanlegging

Helseatlastenesta som ressurs i Helse Førde

- Forsking knytt til «small area variation»
- Metode ved vurdering av variasjon i forbruk
- Behandling av store mengder sensitive registerdata
  - både analytisk og med tanke på datasikkerheit

Helseatlastenesta som ressurs i Helse Førde, 2

- Kjent med NPR og NPR-data og etterkvart data frå ulike nasjonale kvalitetsregister
  - Søknadsprosess
  - NPR-data: komplekse, ujamn kvalitet → kompetanse på å finne ein optimal måte å framstille tilstand, behandling el. a på
- Nettverksarbeid innan fleire felt
  - analyse, medisinske fag, NPR, Dips, registerdata, økonomi og administrasjon

Samhandlingsbarometeret

Prosjektleder Emma Bjørnsen

Helse Førde

Samhandlingsbarometeret

Forslingskompetansedagane, 11.05.2017

Seniorrådgjevar/prosjektlear Emma Bjørnsen, Fag og utviklingsavdelinga

Samhandlingsbarometeret

- Samhandling/eigarskap mellom KS/kommunane, Helse Førde og Høgskulen i Sogn og Fjordane
- Forankra i forpliktande samarbeid i 3 samhandlingsavtalar mellom kommunane og Helse Førde
  - Forsking og utvikling,
  - Kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling
  - Førebygging
- Forankra i samhandlingsfora i fylket
- Koordineringsrådet
- Ligg organisatorisk til Senter for helseforskning

Samhandlingsbarometeret skal bidra til

- kunnskap om den faktiske situasjonen og være eit samanlikningsgrunnlag som er viktig for styring og dimensjonering av helse og omsorgsstenestene
- refleksjon om tilvisingspraksis og likeverdige tenester
- eit bilde på samhandlingspraksis mellom kommune- og spesialisthelsetnesta
- eit faktagrunnlag for planlegging, politikk- og strategiutforming i helse- og omsorgssektoren og i andre sektorar knytt til førebyggjande og helsefremmande arbeid.
- Tolking, analyse- og forskingsarbeid og studentoppgåver

Samhandlingsbarometet

- Samlar relevante og omforeinte indikatorar/data på ein plass
- Er ein publiseringskanal for data som er samla inn i fylket vårt og som ikkje er publisert andre stader
- Er eit verktøy vi kan samarbeide om innhaldet i – det er **VÅRT!**
- Samarbeid i fylket/opptaksområdet
- Formalisert samarbeidet med Helse Bergen, Haraldsplass og UNN
- Forankring i Helse Vest RHF og Helse Nord RHF
- Samarbeidsavtale med Hdir/NPR
- Data frå KPR vert publisert i løpet av året

Andre helseføretak er med!

- Helse Bergen/Haraldsplass, UNN og Finnmark
  - Samarbeidsavtale er teikna – varer ut 2018
  - Styringsgruppe og arbeidsgruppe er etablert
  - Samarbeide om utvikling av barometeret
  - Samarbeid med Helsedirektoratet/NPR
- Ambisjon i 2017: Alle helseføretak i Helse Vest og Helse Nord er inne

Samarbeidsavtale om Samhandlingsbarometeret 2017-2018

Avtalen er inngått mellom følgende partar:

Helse Førde HF

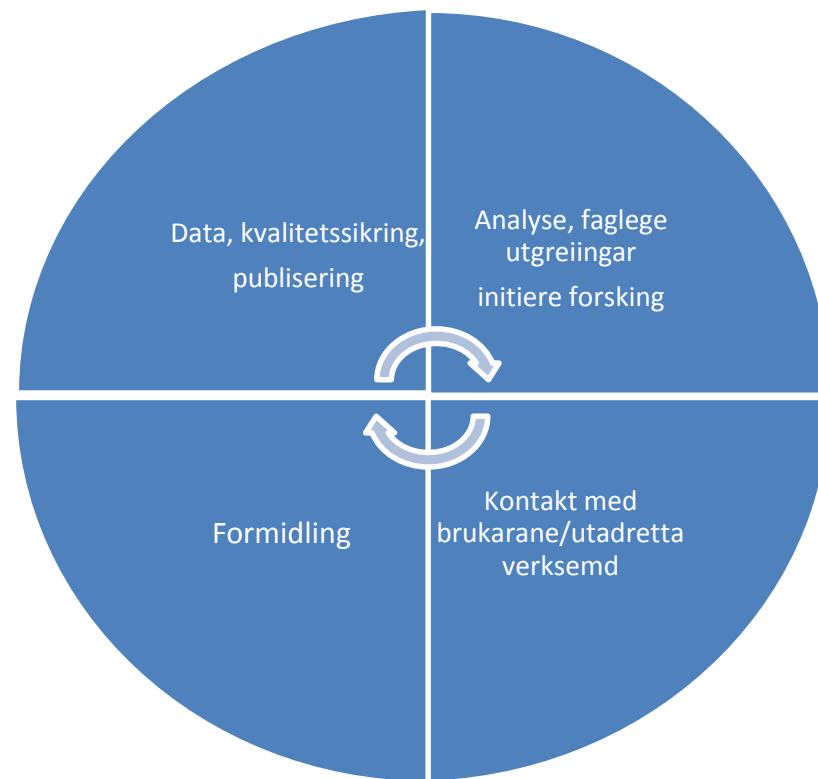
Helse Vest IKT

Helse Bergen HF

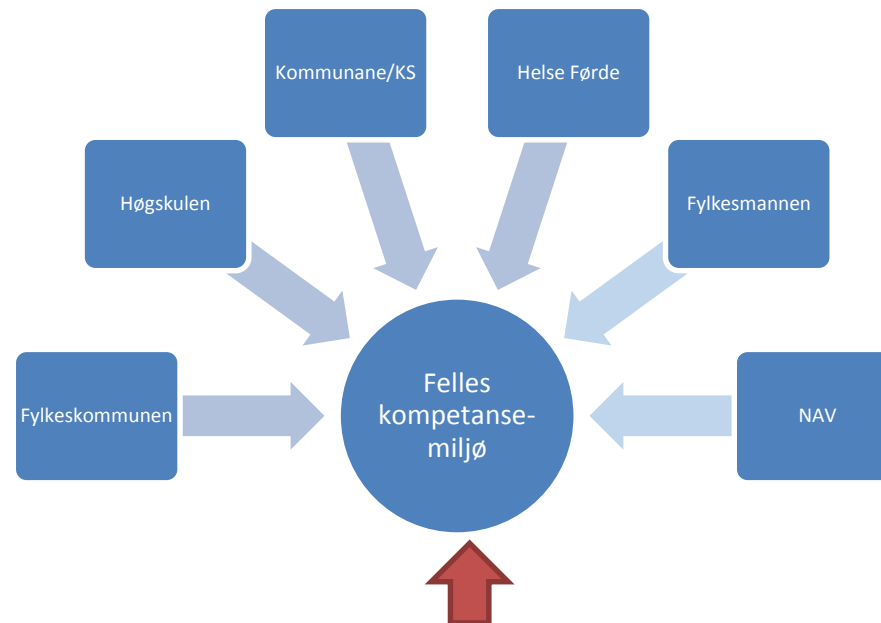
Haraldsplass Diagonale sjukehus AS

Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN)

Samarbeid i fylket om felles kompetansesenter

- Faste personar som partane frigir etter nærare avtalt storleik?
- Nye personar som partane finansierer i fellesskap?
- Personar inn og ut alt etter kva kompetanse som trengs?
- Ressurspoolar for ulike oppgåver?

Datsett: Lårhalsbrot 67+, rate per 1000 (I003)

Tal operasjonar pr 1000 i aldersgruppa * Berre data for delar av året

komnrhjem: Fylke ▼
 År-Tertial: År ▼
 Helseforetak: Alle ▼
 Måltall: Lårhalsbrot 67+ ▼

År-Tertial	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
komnrhjem								
Sogn og Fjordane	10,9	10,8	13,5	11,8	12,0	10,0	10,8	10,3
Helse Bergen opptaksområde	-	12,5	8,8	13,7	12,4	12,2	12,0	11,2

- **Datsett: Lårhalsbrot 67+, rate per 1000 (I003)**
- **Tal operasjonar pr 1000 i aldersgruppa * Berre data for delar av året**
- **Sammendrag**
- Namn på indikator:
Lårhalsbrot 67+
Skildring av indikatoren:

Lårhalsbrot 67+ er ein utrekna rate som seier kor mange operasjonar som vert utførte for personar på 67 år og over, frå dei ulike kommunane i Sogn og Fjordane og Hordaland som er lagt inn i sjukehus i Helse Førde og Helse Bergen. Personar frå Sogn og Fjordane og Hordaland som er opererte andre stader enn i Helse Førde og Helse Bergen inngår ikkje i talmaterialet. For å berekne raten har vi teke utgangspunkt i tal operasjonar, og ikkje tal personar, fordi nokre personar har brote lårhalsen meir enn ein gong.

Definisjon av raten lårhalsbrot 67+:

(Tal operasjonar for lårhalsbrot for personar 67 år og meir i ein kommune i eitt bestemt år) : (Tal personar 67 år og meir i den same kommunen i det same året) X 1000

- Tabellformat
- Søylediagram
- Forløpsdiagram
- Kartpresentasjon
- Over til Excel (videre bearbeiding der)
- PDF-presentasjon

Folkehelseindikatorar

- 3 Sogn og Fjordane
  - ☑ Samhandlingsdata
  - ☑ Spesialisthelsetenesta
  - ☑ Kommunehelsetenesta
  - ☑ Demografi
  - ☑ Folkehelse
    - ☑ Befolkningsamansetning
      - ☑ Prosentvis aldersinndeling
      - ☑ Aldersgrupper i 10 årsintervall
    - ☑ Oppvekst og levekår
      - ☑ Fråfall vidaregåande skule
      - ☑ Uføretrygda 18-44 år
      - ☑ Inntektsulikheter
      - ☑ Låg inntekt hushald
      - ☑ Leseferdigheit, 5. klassingar
      - ☑ Sosialhjelpsmottakarar
      - ☑ Barnevernstiltak
      - ☑ Arbeidslause
      - ☑ Minoritetspråklege barn i barnehage
      - ☑ Høgste fullførde utdanning
      - ☑ Einslege forsørgarar
      - ☑ Legemeldt sjukefråvær hos arbeidstakarar
    - ☑ Fysisk biologisk, kjemisk og sosialt miljø
      - ☑ Mobbing i skulen
      - ☑ Trivsel i skulen
      - ☑ Vaksinasjonsdekning
    - ☑ Skader og ulykker
      - ☑ Personskader behandla på sjukehus
      - ☑ Trafikkulykker skadde og døde
    - ☑ Helserelatert åtferd
      - ☑ Overvekt ved sesjon
      - ☑ Røyking, gravide
      - ☑ Overvekt hos gravide
    - ☑ Helsetilstand
      - ☑ Psykiske lidingar i primærhelsetenesta
      - ☑ Bruk av psykofarmaka
      - ☑ Hjerte- og karsjukdomar i primærhelsetenesta
      - ☑ Type 2 diabetes, legemiddelbrukarar 30-74 år
      - ☑ KOLS og astma, legemiddelbrukarar 45-74 år
      - ☑ Muskel- og skjelettsjukdomar i primærhelsetenesta
      - ☑ Muskel- og skjelettsjukdomar i spesialisthelsetenesta
      - ☑ Voldsomme dødsfall
      - ☑ Høy og lav fødselsvekt
      - ☑ Tannhelse
      - ☑ Hjerte- og karsjukdomar, dødlighet 0-74år
      - ☑ Døde av kreft 0-74år
  - ☑ Folkehelsekartleggingar Sogn og Fjordane

Data til folkehelseoversikt for kommunane i Sogn og Fjordane

God folkehelse blir skapt gjennom god samfunnsutvikling. Samstundes er folkehelse ein viktig del av fysiske og sosiale miljø. Samspelet mellom desse forholda kan skape både positive og negative utslag for befolkninga si helse avgjerande ressursar for samfunnet - det er ei samfunnsoppgave å forvalte fortløpande folkehelsearbeidet og med planlegging etter plan- og bygningslova. Det er ikkje slik at det er store geografiske skilnader og føresetnader som er skapt av samfunnsmessige forhold. De

Ei god folkehelseoversikt baserer seg på data om levekår, sjukdomstilstand, kjenneteikn ved loka ein sikre eit treffsikkert folkehelsearbeid; at dei faktiske utfordringane blir lagt til grunn og at effe ein god prosess og å velje ut relevant statistikk.

Faktorar som påverkar helse - helse-determinantar, modell av Dahlgren og Whitehead, 1991

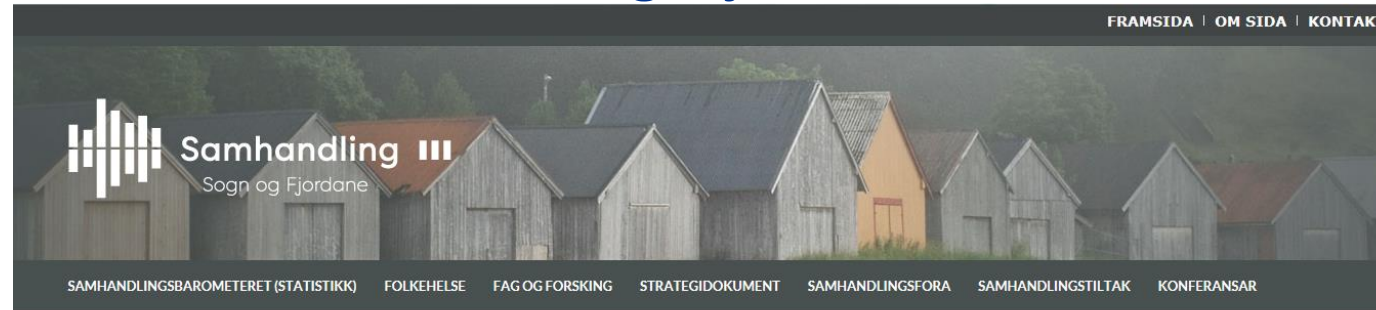
Modellen bryt med den medisinske tilnærminga i folkehelsearbeidet. Den har eit samfunnsperspektiv til eigenskapar ved enkeltmennesket. Dei ulike laga i modellen påverkar kvarandre

Sosiale skilnader i befolkninga

Sosiale skilnader i helse heng saman med utdanningsnivå, arbeidstilknytning, inntektsnivå, sosial

Ein fokus på sosioøkonomiske skilnader framfor helsemessige ulemper/diagnoser hos grupper i be

Ny nettside: www.samhandling-sfj.no

Samhandling Sogn og Fjordane er eit samarbeid mellom

Nye KOSTRA tall er publisert!
23. mars 2017

Samhandlingsbarometeret har nå oppdatert dei indikatorar, innan...
[Les mer →](#)

Regionale dagsamlingar om samhandlingsavvik
16. mars 2017

Tirsdag 14.mars blei årets første regionale dagsamling knytt...
[Les mer →](#)

Samhandlingsnytt- mars 2017
13. mars 2017

Samhandlingskonferansen i Sogn og Fjordane Torsdag 20. &...
[Les mer →](#)

Arkiv

- mars 2017 (6)
- februar 2017 (4)
- januar 2017 (5)
- desember 2016 (2)
- november 2016 (3)
- oktober 2016 (1)

Stillingsressursar pr i dag

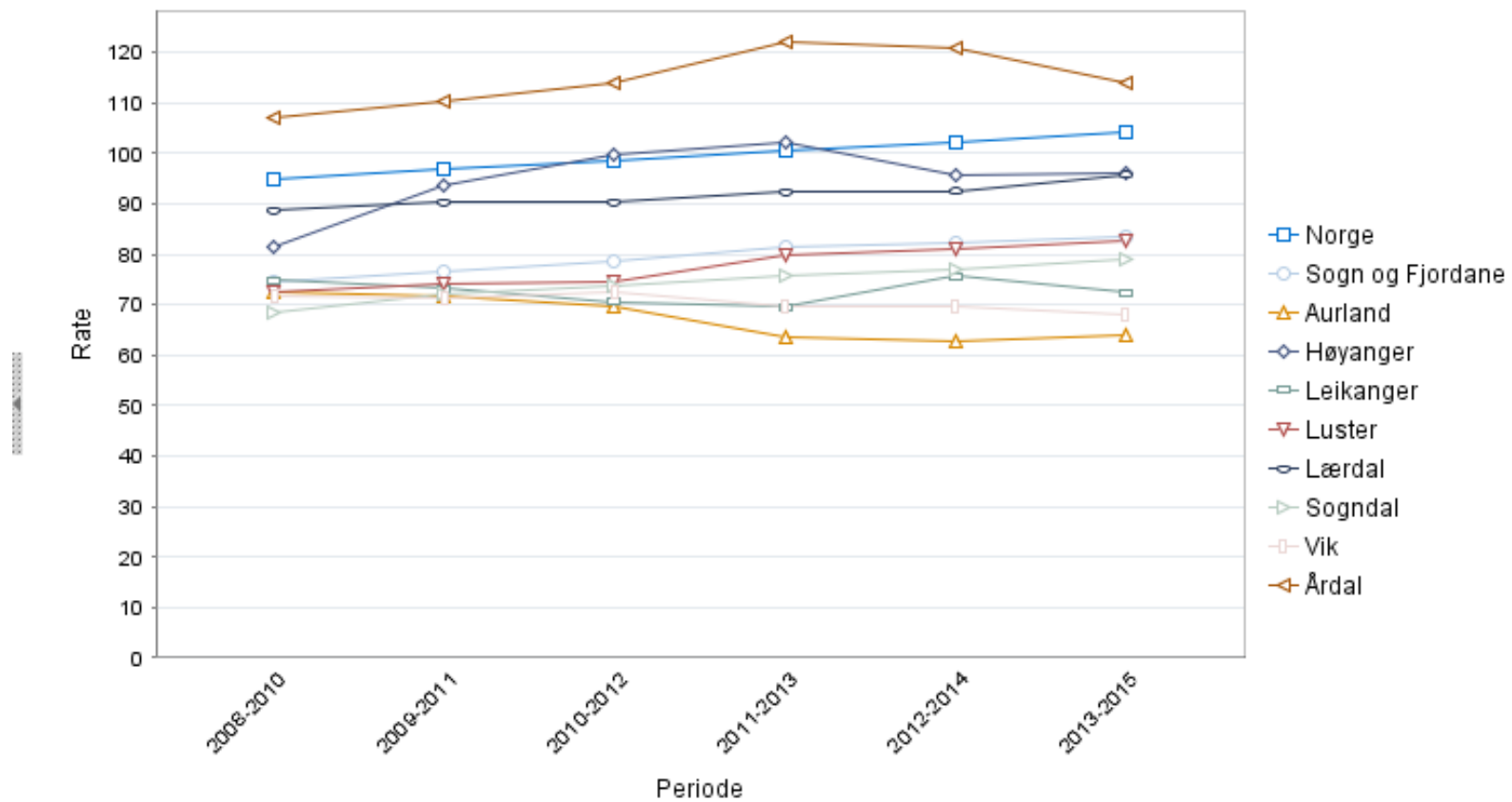
- 1,7 stillingar fordelt på 6 personar
  - På phd og masternivå
- Fagområde
  - Medisin
  - Psykisk helse
  - Fysioterapi
  - Rehabilitering
  - Samfunnsmedisin
  - Samfunnsfag
  - Folkehelse
  - Helsefremmande arbeid
  - Helse i plan
  - Statistikk/IKT
- Høg analyse- og forskingskompetanse
- Eit fagmiljø rundt barometeret, Helseatlas og Senter for helseforskning

Datasett: KOLS og astma, legemiddelbrukarar 45-74 år

Per 1000, standardisert Kilde: Kommnehelsa statistikkbank (<http://khs.fhi.no>)

KommuneNr ▼ Periode ▼ Måltall: Rate ▼

Datasett: Døde av kreft 0-74år

per 100 000, standardisert

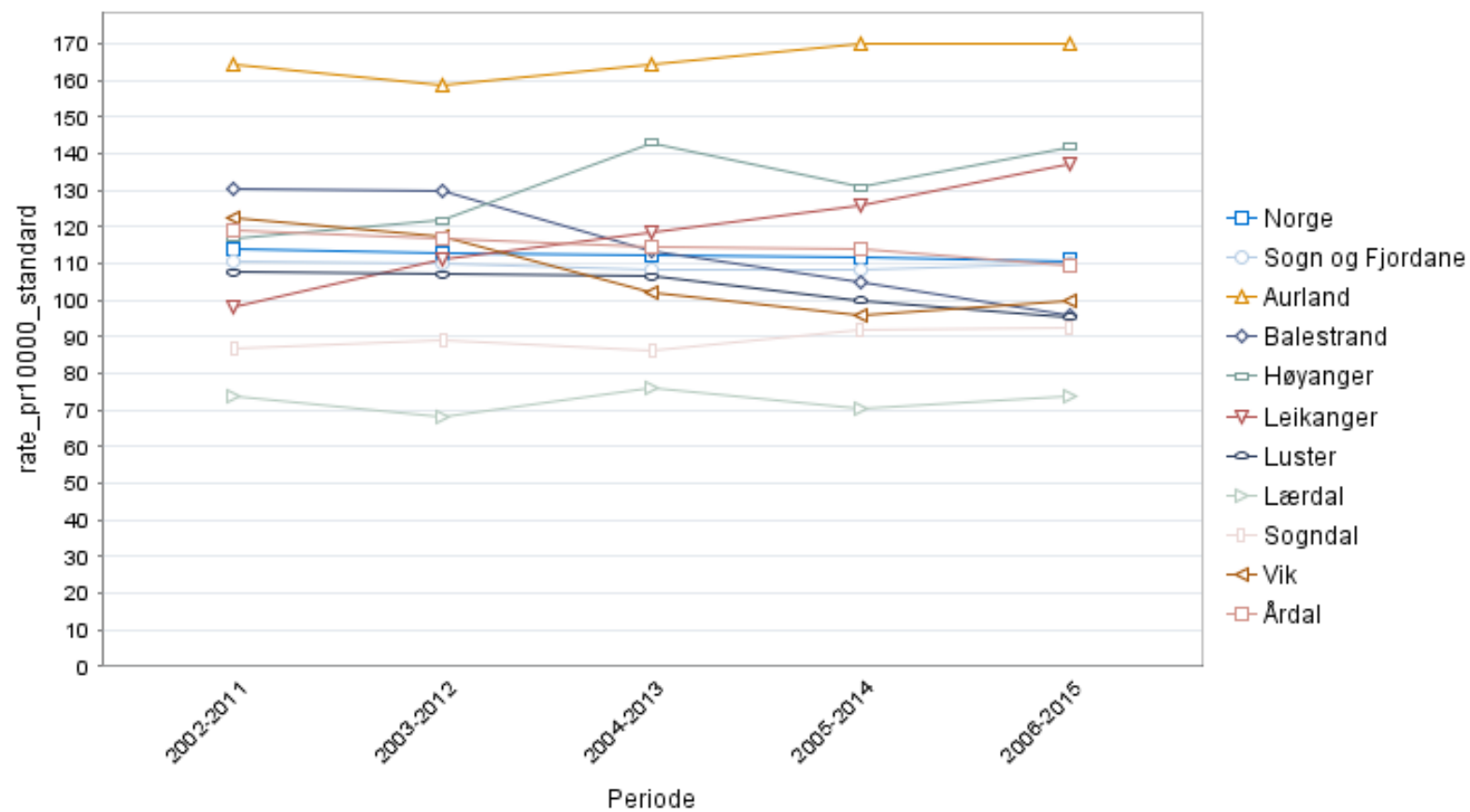
Kilde: Kommunehelsa statistikkbank (<http://khs.fhi.no>)

Komnr ▾

Periode ▾

kjønn: kjønn samlet ▾

Måltall: rate_pr10000_standard ▾

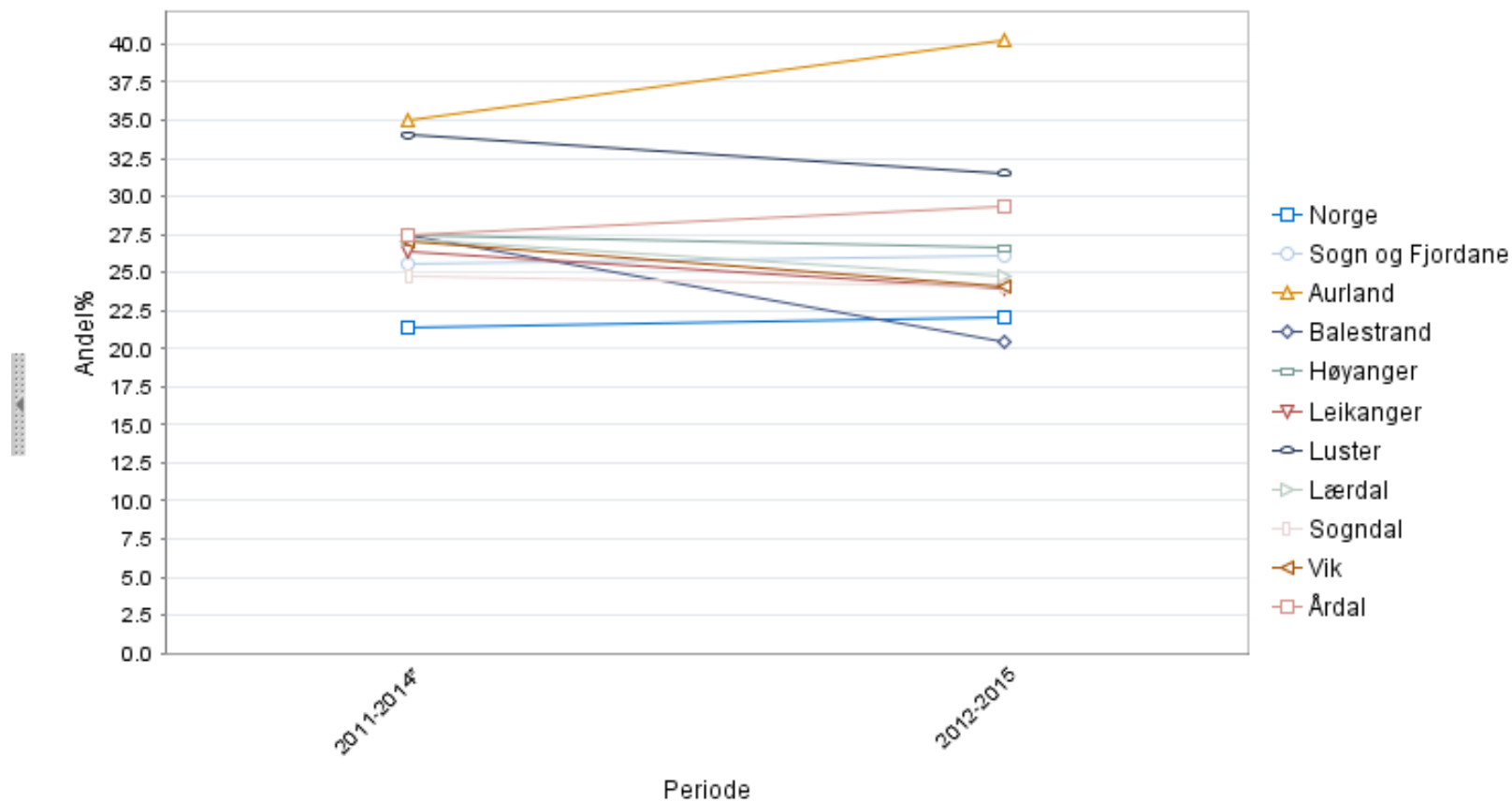
Datasett: Overvekt ved sesjon

Andel (prosent) med KMI over eller lik 25 kg/m², standardisertKilde: Kommnehelsa statistikkbank (<http://khs.fhi.no>)

KommuneNr ▾

Periode ▾

Måltall: Andel% ▾

Diabetes type 2

DEFINISJON

STATISTIKK

Datsett: Type 2 diabetes, legemiddelbrukarar 30-74 år

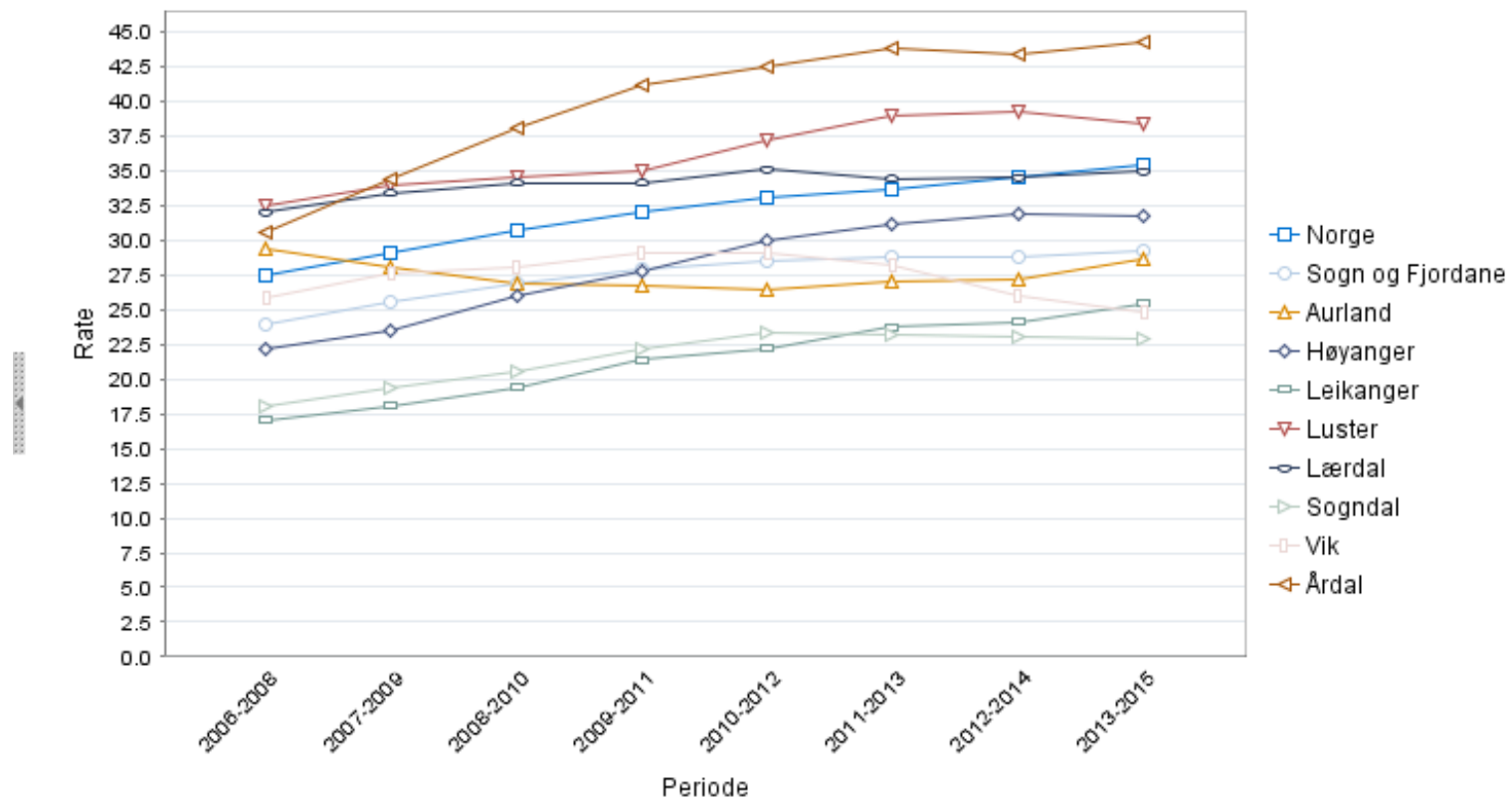
per 1000, standardisert

Kilde: Kommnehelsa statistikkbank (<http://khs.fhi.no>)

KommuneNr

Periode

Måltall: Rate

Datsett: Muskel- og skjelettsjukdomar i primærhelsetenesta

per 1000, standardisert Kilde: Kommunehelsa statistikkbank (<http://khs.fhi.no>)

KommuneNr ▾

Periode: 2013-2015 ▾

Måltall: Rate ▾

⚙ INNSTILLINGER

Rate

